

Richard Wagner

PARSIFAL

Eberhard Waechter Amfortas **Tugomir Franc** Titurel **Hans Hotter** Gurnemanz **Fritz Uhl** Parsifal
Walter Berry Klingsor **Elisabeth Höngen** Kundry **Christa Ludwig** Kundry **Liselotte Maikl**,
Margareta Sjöstedt, **Erich Majkut**, **Kurt Equiluz** Knappen **Ermanno Lorenzo**, **Kostas Paskalis**
Gralsritter **Gundula Janowitz**, **Hilde Güden**, **Anneliese Rothenberger**, **Gerda Scheyrer**,
Margareta Sjöstedt Blumenmädchen

Chor der Wiener Staatsoper

Orchester der Wiener Staatsoper o.l.v. Herbert von Karajan

BMG RCA Red Seal 74321 619502,

Live opname van de Oostenrijkse Radio ORF van 1 April 1961

4 CD's, Mono opname, Digitally Remastered ADD

Duur: 59:28, 41:55,64:18,70:43

Kundry als vamp

Bij diverse cd-maatschappijen verschijnt de serie Wiener Staatsoper Live. Hierin bevinden zich opnamen uit het archief van de ORF van voorstellingen gegeven in de Weense Staatsopera in de periode vanaf 1955. BMG heeft op RCA Red Seal nu de eerste na-oorlogse productie van Parsifal aan de Weense Staatsopera uitgebracht.

Het historische belang van deze door Herbert von Karajan zowel geregisseerde als gedirigeerde Parsifal-productie wordt in het bijgeleverde boekje duidelijk gemaakt. We kunnen zelfs de synopsis lezen die in het programma-boek van die tijd stond afgedrukt. Het libretto ontbreekt helemaal. Wel wordt de luisteraar een blik gegund in het stapeltje persrecensies dat naar aanleiding van deze productie bij mekaar werd geschreven. Over regisseur Herbert von Karajan werd toen in gelijke bewoordingen geschreven als vandaag over de ensce-neringen van Wolfgang Wagner in Bayreuth: "Ein Genuss bei geschlossenen Augen".

Karajan liet het drama in een grotendeels duistere zaal de revue passeren. Men had het over "Herrliche Musik und szenische Finsternis". Een ander criticus karakteriseerde het geheel als "Karajans akustisches Bühnenfarbfestspiel". Een ideale voorstelling om als geluidsdocument te genieten, denk ik dan.

De eerste luister-sessie onderging ik zonder enige voorkennis omtrent deze voorstelling. De opname is mono. Karajan had niet de gelegenheid om eventueel gemaakte foutjes te herstellen. Bovendien is dit een live-opname buiten het Bayreuther Festspielhaus. Dit aspect treedt op de voorgrond tijdens het moment waarop de vier Knappen zingen: "Durch Mitleid wissend, der reine Tor" (eerste bedrijf voor de opkomst van Parsifal). De vier stemmen zijn in deze ORF-opname nauwelijks te horen. Een niet-officiële opname van de Bayreuther Festspiele 1956 (onder Knappertsbusch op Hunt/Arkadia) laat horen dat deze stemmen wel via de radio-techniek van toen goed gehoord konden worden. Het zal wel alles met het akoestische verschil tussen Bayreuth en Wenen hebben te maken. De klokken in de Weense voorstelling klinken rampzalig!!! Ik heb het geluidsniveau behoorlijk terug moeten nemen: mijn oren en luidsprekers konden het lawaai niet aan. Op die punten is de door Karajan gemaakte opname op DG (1980, met de Berliner Philharmoniker) zeker in het voordeel.

De bezetting van Kundry is ten opzichte van de DG-opname (Dunja Vejzovic) een niet te versmaden verbetering. In Wenen waagde Von Karajan het om Kundry als verleidster door Christa Ludwig te laten vertolken terwijl Elisabeth Höngen de rest van de partij voor haar rekening neemt. Hier onderging Kundry dus ook nog eens een akoestische metamorfose. Christa Ludwig zet dan ook wel een ware Vamp neer op het toneel. De Parsifal die deze Kundry weet te weerstaan komt bijna ongeloofwaardig over. Fritz Uhl is een zanger met een aangename tenor-stem, het baritonale karakter is niet aanwezig, maar hij maakt muziek en zingt een Parsifal die er wezen mag.

Als Gurnemanz geeft Hans Hotter zich minder over aan Sprech-gesang als in de opname van de Bayreuther Festspiele 1962 onder Knappertsbusch (Philips). Wie van de stem van Hotter houdt in deze rol, maar de opvatting van Knappertsbusch als 'te traag' ervaart, vindt in deze Weense opname een prima alternatief.

Walter Berry zet een zeer welluidende Klingsor neer, die geheel binnen Karajans Bühnenfarbfestspiel past. Eberhard Waechter als Amfortas is een droombezetting en de bezetting van de bloemenmeisjes is luxueus.

Jammer dat de opname-techniek veel details onderbelicht laat. Dat is nou eenmaal het nadeel van een dergelijke radio-opname. Alleen al daarom zal ik eerder naar een opname uit Bayreuth grijpen.

Voor wat Karajan betreft prefereer ik echter deze opname boven zijn studio-registratie van Parsifal uit 1980. Zou het misschien mogelijk zijn, een live-opname van de Salzburger Osternfestspiele 1980 uit te brengen?

Johan Maarsingh